

II

(Ne teisėkūros procedūra priimami aktai)

REGLAMENTAI

TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2016/1103

2016 m. birželio 24 d.

kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas jurisdikcijos, taikytinos teisės ir teismo sprendimų sutuoktinių turto teisiniu režimu klausimais pripažinimo ir vykdymo srityje

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 81 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į 2016 m. birželio 9 d. Tarybos sprendimą (ES) 2016/954, kuriuo leidžiama tvirtiau bendradarbiauti tarptautinių porų turto teisiniu režimui (sutuoktinių turto teisiniu režimui ir registruotos partnerystės turтинėms pasekmėms) taikytinos jurisdikcijos, teisės ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo srityje ⁽¹⁾,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ⁽²⁾,

laikydamosi specialios teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Sąjunga užsibrėžė tikslą puoselėti ir plėtoti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje užtikrinamas laisvas asmenų judėjimas. Siekdama palaipsniui kurti tokią erdvę, Sąjunga turi patvirtinti priemones, susijusias su teisminiu bendradarbiavimu tarpvalstybinio pobūdžio civilinėse bylose, ypač kai jos yra būtinos tinkamam vidaus rinkos veikimui;
- (2) laikantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 81 straipsnio 2 dalies c punkto, tokios priemonės gali apimti priemones, kuriomis siekiama užtikrinti valstybėse narėse taikomų teisės ir jurisdikcijos kolizijos teisės normų suderinamumą;
- (3) 1999 m. spalio 15 d. ir 16 d. Tamperėje posėdžiavusi Europos Vadovų Taryba patvirtino, kad teisminių institucijų sprendimų ir kitų nutarimų tarpusavio pripažinimo principas yra teismo bendradarbiavimo civilinėse bylose kertinis akmuo, ir paragino Tarybą bei Komisiją priimti šiam principui įgyvendinti skirtų priemonių programą;
- (4) 2000 m. lapkričio 30 d. buvo priimta bendra Komisijos ir Tarybos priemonių, kuriomis įgyvendinamas teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose tarpusavio pripažinimo principas, programa ⁽³⁾. Toje programoje su kolizinių teisės normų derinimu susijusios priemonės apibrėžiamos kaip priemonės, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos teismo sprendimų tarpusavio pripažinimui, ir joje numatyta parengti aktą sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais;

⁽¹⁾ OL L 159, 2016 6 16, p. 16.

⁽²⁾ 2016 m. birželio 23 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽³⁾ OL C 12, 2001 1 15, p. 1.

- (5) 2004 m. lapkričio 4–5 d. Briuselyje įvykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime buvo priimta nauja programa – „Hagos programa: laisvės, saugumo ir teisingumo stiprinimas Europos Sąjungoje“⁽¹⁾. Šioje programoje Taryba paprašė Komisijos pateikti Žaliąją knygą dėl kolizinių teisės normų, susijusių su sutuoktinių turto teisinių režimų klausimais, įskaitant jurisdikcijos ir tarpusavio pripažinimo klausimą. Šioje programoje taip pat pabrėžta, kad būtina patvirtinti šios srities priemonę;
- (6) 2006 m. liepos 17 d. Komisija priėmė Žaliąją knygą kolizinių teisės normų, susijusių su sutuoktinių turto teisinių režimų klausimais, įskaitant jurisdikcijos ir tarpusavio pripažinimo klausimą. Šia Žaliąja knyga pradėtos plačios konsultacijos dėl visų sunkumų, kuriuos Europoje poros patiria likviduojant jų bendrą turtą, ir dėl prieinamų teisinių gynybos priemonių;
- (7) 2009 m. gruodžio 10–11 d. Briuselyje įvykusiame susitikime Europos Vadovų Taryba priėmė naują daugiametę programą „Stokholmo programa – Atvira ir saugi Europa piliečių labui ir saugumui“⁽²⁾. Toje programoje Europos Vadovų Taryba nusprendė, kad abipusio pripažinimo principas turėtų būti taikomas ir kitoms svarbioms kasdienio gyvenimo sritims, kurioms jis kol kas nėra taikomas, pavyzdžiui, sutuoktinių turtinėms teisėms, drauge atsižvelgiant į valstybių narių teisės sistemas, įskaitant viešąją tvarką (*ordre public*), ir nacionalines tradicijas šioje srityje;
- (8) 2010 m. spalio 27 d. priimtame dokumente „2010 m. ES pilietybės ataskaita. Kliūčių ES piliiečių teisėms šalinimas“ Komisija pranešė, kad pateiks pasiūlymą dėl teisės akto, kuris sudarys sąlygas pašalinti laisvo asmenų judėjimo kliūtis, ypačiai įveikti sunkumus, kuriuos poros patiria valdydamos arba dalydamos savo turtą;
- (9) 2011 m. kovo 16 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų sutuoktinių turto teisinių režimų klausimais pripažinimo ir vykdymo ir pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų dėl registruotų partnerysčių turtinių pasekmių pripažinimo ir vykdymo;
- (10) 2015 m. gruodžio 3 d. susitikime Taryba padarė išvadą, kad vienbalsiskumas pasiūlymų dėl reglamentų dėl sutuoktinių turto teisinių režimų ir registruotų partnerysčių turtinių pasekmių priėmimui negali būti pasiektas ir kad todėl šios srities bendradarbiavimo tikslai per pagrįstą laiką Sąjungos bendrai negali būti pasiekti;
- (11) 2015 m. gruodžio mėn. – 2016 m. vasario mėn. Belgija, Bulgarija, Čekija, Vokietija, Graikija, Ispanija, Prancūzija, Kroatija, Italija, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Austrija, Portugalija, Slovėnija, Suomija ir Švedija pateikė prašymus Komisijai, kuriuose nurodė, kad jos norėtų pradėti tvirtesnę tarpusavio bendradarbiavimą tarptautinių porų turto teisinio režimo srityje, konkrečiai jurisdikcijos, taikytinos teisės ir teismo sprendimų sutuoktinių turto teisinių režimų klausimais pripažinimo ir vykdymo ir jurisdikcijos, taikytinos teisės ir teismo sprendimų dėl registruotų partnerysčių turtinių pasekmių pripažinimo ir vykdymo srityje, kartu prašydamos Komisijos šiuo tikslu pateikti pasiūlymą Tarybai. 2016 m. kovo mėn. laišku Komisijai Kipras nurodė savo norą dalyvauti pradedant tvirtesnę bendradarbiavimą; Kipras vėliau pakartojo šį pageidavimą Tarybos darbo metu;
- (12) 2016 m. birželio 9 d. Taryba priėmė Sprendimą (ES) 2016/954, kuriuo leidžiamas toks tvirtesnis bendradarbiavimas;
- (13) pagal SESV 328 straipsnio 1 dalį pradėtas tvirtesnis bendradarbiavimas yra atviras visoms valstybėms narėms, jei laikomasi visų dalyvavimo sąlygų, nustatytų sprendime, kuriuo suteiktas leidimas bendradarbiauti. Jis taip pat atviras joms bet kuriuo kitu metu, jei, be minėtų sąlygų, laikomasi toje struktūroje jau priimtų aktų. Komisija ir tvirtesniame bendradarbiavime dalyvaujančios valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jos skatins dalyvauti šiame bendradarbiavime kiek įmanoma daugiau valstybių narių. Šis reglamentas turėtų būti privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse, kurios dalyvauja tvirtesniame bendradarbiavime jurisdikcijos, taikytinos teisės ir teismo sprendimų dėl tarptautinių porų turtinių režimų, kurie apima sutuoktinių turto teisinius režimus ir registruotų partnerysčių turtines pasekmes, pripažinimo ir vykdymo srityje, taikant Sprendimą (ES) 2016/954, arba taikant sprendimą, priimtą pagal SESV 331 straipsnio 1 dalies antrą arba trečią pastraipą;

⁽¹⁾ OL C 53, 2005 3 3, p. 1.

⁽²⁾ OL C 115, 2010 5 4, p. 1.

- (14) vadovaujantis SESV 81 straipsniu, šis reglamentas turėtų būti taikomas tais atvejais, kai sutuoktinių turto teisiniai režimai yra tarpvalstybinio pobūdžio;
- (15) siekiant užtikrinti susituokusių porų teisinį tikrumą, susijusį su jų turtu, ir joms suteikti tam tikrą galimybę numatyti taikytiną teisę, visos taisyklės taikytinos sutuoktinių turto teisiniams režimams turėtų būti apimtos viename instrumente;
- (16) kad tie tikslai būtų pasiekti, šiame reglamente turėtų būti kartu išdėstytos nuostatos dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų, autentiškų dokumentų ir teisminių susitarimų pripažinimo arba, atitinkamais atvejais, priėmimo, vykdytinumo ir vykdymo;
- (17) šiame reglamente nepateikiama sąvokos „santuoka“ apibrėžtis – ji apibrėžta valstybių narių nacionaliniuose įstatymuose;
- (18) į šio reglamento taikymo sritį turėtų patekti visi su sutuoktinių turto teisiniais režimais susiję civilinės teisės klausimai – tiek kasdieniai sutuoktinių turto valdymas, tiek sutuoktinių turto teisinio režimo pabaiga, visų pirma patvirtinus gyvenimą skyrium arba mirus vienam iš sutuoktinių. Šiame reglamente sąvoka „sutuoktinių turto teisinis režimas“ turėtų būti aiškinama kaip savarankiška sąvoka, ir turėtų apimti ne tik tas taisykles, nuo kurių sutuoktiniai negali nukrypti, bet ir bet kurias neprivalomas taisykles, dėl kurių sutuoktiniai gali susitarti pagal taikytiną teisę, taip pat bet kurias taikytinos teisės numatytas taisykles. Ši sąvoka apima ne tik turtinius susitarimus, santuokos atveju aiškiai ir išimtinai numatytus tam tikrose nacionalinės teisės sistemose, bet ir bet kuriuos turtinius santykius tarp sutuoktinių bei jų turtinius santykius su trečiaisiais asmenimis, atsirandančius tiesiogiai iš santuokos ar jos nutraukimo;
- (19) aiškumo sumetimais turėtų būti aiškiai nurodyta, kad šis reglamentas netaikomas kai kuriems klausimams, kurie galėtų būti laikomi susijusiais su sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais;
- (20) šis reglamentas neturėtų būti taikomas bendrojo sutuoktinių veiksnumo klausimams; tačiau tam tikriems su turtu susijusiems vieno ar abiejų sutuoktinių įgaliojimams ir teisėms – tiek tarpusavyje, tiek trečiųjų asmenų atžvilgiu, turėtų būti taikomas šis reglamentas;
- (21) šis reglamentas neturėtų būti taikomas kitiems preliminariems klausimams, pavyzdžiui, santuokos buvimui, galiojimui ar pripažinimui, kuriems ir toliau taikomi valstybių narių nacionaliniai įstatymai, įskaitant jų tarptautinės privatinės teisės taisykles;
- (22) sutuoktinių tarpusavio išlaikymo prievolės reglamentuoja Tarybos reglamentas (EB) Nr. 4/2009 ⁽¹⁾, todėl joms neturėtų būti taikomas šis reglamentas; jis taip pat neturėtų būti taikomas mirusio sutuoktinio turto paveldėjimo klausimams, kadangi jiems taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 650/2012 ⁽²⁾;
- (23) teisės perkelti vienam sutuoktiniui kito sutuoktinio santuokos metu sukauptas teises į senatvės ar neįgalumo pensiją, nesvarbu, koks jų pobūdis, iš kurių per santuokos laikotarpį nebuvo gauta pensijos pajamų, arba tokių teisių tarp jų patikslinimas yra klausimai, kurie neturėtų patekti į šio reglamento taikymo sritį, atsižvelgiant į valstybėse narėse veikiančias konkrečias sistemas. Tačiau ši išimtis turėtų būti aiškinama griežtai. Todėl šis reglamentas turėtų reglamentuoti visų pirma pensijos pajamų klasifikavimo, santuokos metu vienam sutuoktiniui jau išmokėtų sumų, taip pat galimos kompensacijos, kuri būtų suteikta, kai pensijos įmokos buvo mokamos iš bendro turto, atveju, klausimus;
- (24) šiuo reglamentu turėtų būti leidžiama sukurti arba perleisti iš sutuoktinių turto teisinio režimo kylančią teisę į nekilnojamąjį arba kilnojamąjį turtą, kaip numato sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytina teisė. Tačiau juo neturėtų būti daromas teisių *in rem*, numatytų kai kurių valstybių narių nacionalinėje teisėje, ribotam skaičiui (*numerus clausus*). Iš valstybės narės neturėtų būti reikalaujama, kad ji pripažintų teisę *in rem*, susijusią su toje valstybėje narėje esančiu turtu, jei atitinkama teisė *in rem* nėra žinoma jos teisėje;

⁽¹⁾ 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (OL L 7, 2009 1 10, p. 1).

⁽²⁾ 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo (OL L 201, 2012 7 27, p. 107).

- (25) tačiau siekiant, kad sutuoktiniams būtų sudaryta galimybė kitoje valstybėje narėje naudotis teisėmis, kurios buvo sukurtos arba jiems perleistos dėl sutuoktinių turto teisinio režimo, šiame reglamente turėtų būti numatytas nežinomos teisės *in rem* pritaikymas pagal panašiausią tos kitos valstybės narės teisėje numatytą lygiavertę teisę *in rem*. Atliekant tokį pritaikymą, turėtų būti atsižvelgta į tikslus ir interesus, kurių siekiama konkrečia teise *in rem*, ir su ja siejamas pasekmes. Siekiant nustatyti panašiausią lygiavertę nacionalinę teisę *in rem*, dėl papildomos informacijos apie tos teisės pobūdį ir poveikį galima kreiptis į valstybės, kurios teisė buvo taikoma sutuoktinių turto teisiniam režimui, valdžios institucijas arba kompetentingus asmenis. Tuo tikslu galėtų būti naudojamasi esamais teisiniu bendradarbiavimo civilinėse ir komercinėse bylose tinklais, taip pat kitomis turimomis priemonėmis, kurios padeda suprasti užsienio teisę;
- (26) tai, kad atliekamas nežinomų teisių *in rem* pritaikymas, kaip tai yra aiškiai numatyta šiame reglamente, nereiškia, kad taikant šį reglamentą užkertamas kelias kitų formų pritaikymui;
- (27) šis reglamentas neturėtų būti taikomas reikalavimams įregistruoti registre teisę į nekilnojamąjį arba kilnojamąjį turtą. Todėl įregistravimo teisinės sąlygos ir būdas bei institucijos (pvz., žemės kadastrai arba notariai), kurios privalo tikrinti, kad būtų laikomasi visų reikalavimų ir kad būtų pateikta ar parengta pakankamai dokumentų arba juose pateikta reikiama informacija, turėtų būti nustatomi pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę (nekilnojamojo turto atveju – pagal *lex rei sitae*). Visų pirma institucijos gali tikrinti, ar sutuoktinio teisė į nekilnojamąjį turtą, nurodytą registruoti pateiktame dokumente, yra ta teisė, kuri kaip tokia yra įregistruota registre arba kuri yra kitaip nurodyta pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę. Siekdamas išvengti dokumentų dubliavimo, registravimo institucijos turėtų priimti tokius kitoje valstybėje narėje kompetentingų valdžios institucijų parengtus dokumentus, kurių judėjimas numatytas šiame reglamente. Tai neturėtų trukdyti registravimo procese dalyvaujančioms institucijoms prašyti asmens, kuris pateikia prašymą dėl registravimo, pateikti tokią papildomą informaciją arba tokius papildomus dokumentus, kurie reikalingi pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę, pavyzdžiui, informaciją arba dokumentus, susijusius su mokesčių mokėjimu. Kompetentinga institucija gali asmeniui, kuris pateikia prašymą dėl registravimo, nurodyti, kaip galima pateikti trūkstamą informaciją ar dokumentus;
- (28) šis reglamentas taip pat neturėtų būti taikomas teisės įregistravimo registre pasekmėms. Todėl tai, ar įregistravimas yra, pavyzdžiui, deklaratyvus ar sukuriančiojo pobūdžio, turėtų būti nustatoma pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę. Taigi, pavyzdžiui, kai teisei į nekilnojamąjį turtą įgyti reikalingas registravimas registre pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę, siekiant užtikrinti registruojamųjų *erga omnes* arba apsaugoti teisinius sandorius, tokio įgijimo momentas turėtų būti reglamentuojamas pagal tos valstybės narės teisę;
- (29) šiame reglamente turėtų būti atsižvelgta į įvairias valstybėse narėse taikomas sistemas, skirtas sutuoktinių turto teisinio režimo klausimams nagrinėti. Todėl šiame reglamente sąvoka „teismas“ turėtų būti aiškinama plačiai ir apimti ne tik teismines funkcijas vykdančius teismus griežta šio žodžio prasme, bet ir, pavyzdžiui, notarus kai kuriose valstybėse narėse, kurie tam tikrais sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais vykdo teismines funkcijas kaip teismai, taip pat notarus bei teisės specialistus, kurie kai kuriose valstybėse narėse, nagrinėdami sutuoktinių turto teisinio režimo klausimus, vykdo teismines funkcijas vadovaudamiesi teismo suteiktais įgaliojimais. Visiems šiame reglamente apibrėžtiems teismams turėtų būti privalomos šiame reglamente nustatytos jurisdikcijos normos. Priešingai, sąvoka „teismas“ neturėtų apimti valstybės narės neteisminių institucijų, kurioms pagal nacionalinę teisę suteikti įgaliojimai nagrinėti sutuoktinių turto teisinio režimo klausimus, pavyzdžiui, daugumos valstybių narių notarus, kurie jose nevykdo teisminių funkcijų;
- (30) pagal šį reglamentą visiems notarams, kurie valstybėse narėse turi kompetenciją sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais, turėtų būti suteikta galimybė naudotis tokia kompetencija. Tai, ar atitinkamos valstybės narės notarams privalomos šiame reglamente nustatytos jurisdikcijos normos, turėtų priklausyti nuo to, ar pagal šį reglamentą jie priskiriami „teismams“;
- (31) valstybėse narėse notarų aktų, išduotų sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais, judėjimas turėtų vykti pagal šį reglamentą. Kai notariai vykdo teismines funkcijas, jiems privalomos jurisdikcijos normos, nustatytos šiame reglamente, ir jų priimtų sprendimų judėjimas turėtų būti vykdomas laikantis šio reglamento nuostatų dėl teismo sprendimų pripažinimo, vykdytinumo ir vykdymo. Kai notariai nevykdo teisminių funkcijų, tos jurisdikcijos normos jiems neturėtų būti privalomos, ir jų išduotų autentiškų dokumentų judėjimas turėtų būti vykdomas laikantis šio reglamento nuostatų dėl autentiškų dokumentų;

- (32) siekiant atsižvelgti į didėjantį porų judumą gyvenimo santuokoje metu ir sudaryti palankesnes sąlygas tinkamam teisingumo vykdymui, šiame reglamente nustatytomis jurisdikcijos taisyklėmis piliečiams turėtų būti sudaryta galimybė įvairias susijusias procedūras sutvarkyti tos pačios valstybės narės teismuose. Tuo tikslu šiuo reglamentu turėtų būti siekiama jurisdikciją sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais sutelkti toje valstybėje narėje, į kurios teismus kreiptasi dėl vieno iš sutuoktinių palikimo pagal Reglamentą (ES) Nr. 650/2012 arba dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium patvirtinimo ar santuokos pripažinimo negaliojančia pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 ⁽¹⁾;
- (33) šiame reglamente turėtų būti nustatyta, kad tais atvejais, kai valstybės narės teisme, į kurį kreiptasi pagal Reglamentą (ES) Nr. 650/2012, pradėtas procesas dėl vieno iš sutuoktinių turto paveldėjimo, tos valstybės teismai turėtų turėti jurisdikciją priimti sprendimą su ta paveldėjimo byla susijusiais sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais;
- (34) taip pat ir sutuoktinių turto teisinio režimo klausimus, kylančius nagrinėjant bylą valstybės narės teisme, į kurį pagal Reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 kreiptasi su prašymu nutraukti santuoką, patvirtinti gyvenimą skyrium ar pripažinti santuoką negaliojančia, turėtų nagrinėti tos valstybės narės teismai, nebent jurisdikcija priimti sprendimus dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium patvirtinimo ar santuokos pripažinimo negaliojančia gali būti grindžiama tik konkrečiais jurisdikcijos pagrindais. Tokiais atvejais taip sutelkti jurisdikciją neturėtų būti leidžiama be sutuoktinių sutikimo;
- (35) tais atvejais, kai sutuoktinių turto teisinio režimo klausimai nėra susiję su valstybės narės teisme nagrinėjama vieno iš sutuoktinių turto paveldėjimo arba santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium patvirtinimo ar santuokos pripažinimo negaliojančia byla, šiame reglamente turėtų būti numatyta siejamųjų kriterijų jurisdikcijai nustatyti eilė, pradedant sutuoktinių įprastine gyvenamąja vieta kreipimosi į teismą momentu. Šie siejamieji kriterijai nustatyti atsižvelgiant į didėjantį piliečių judumą ir siekiant užtikrinti, kad sutuoktinius ir valstybę narę, kurioje naudojamosi jurisdikcija, sietų realus siejamasis veiksnys;
- (36) siekiant užtikrinti didesnę teisinį tikrumą, numatomumą ir šalių autonomiją, šiuo reglamentu šalims turėtų būti sudaryta galimybė tam tikromis aplinkybėmis sudaryti susitarimą dėl jurisdikcijos, pagal kurį jurisdikciją turėtų taikytinos teisės valstybės narės teismai arba valstybės narės, kurioje santuoka buvo sudaryta, teismai;
- (37) šiame reglamente ir siekiant atsižvelgti į visas įmanomas situacijas, valstybė narė, kurioje santuoka buvo sudaryta, turėtų būti ta valstybė narė, kurios institucijoje ta santuoka buvo sudaryta;
- (38) valstybės narės teismai gali laikyti, kad pagal toje valstybėje narėje galiojančias tarptautinės privatinės teisės normas atitinkama santuoka negali būti pripažįstama teismo proceso dėl sutuoktinių turto teisinio režimo tikslais. Tokiu atveju išimties tvarka gali būti būtina atsisakyti jurisdikcijos pagal šį reglamentą. Teismai turi veikti greitai, o atitinkama šalis turėtų turėti galimybę ieškinį pateikti bet kurioje kitoje valstybėje narėje, kurios atžvilgiu esama siejamojo veiksnio jurisdikcijai suteikti, nesvarbu, koks šių jurisdikcijos pagrindų eiliškumas, kartu nepažeidžiant šalių autonomiškumo. Bet kuriam teismui, į kurį kreiptasi po jurisdikcijos atsisakymo, kuris nėra valstybės narės, kurioje santuoka buvo sudaryta, teismas, taip pat gali išimtiniais atvejais pririnkti atsisakyti jurisdikcijos esant tokioms pačioms aplinkybėms. Tačiau įvairių jurisdikcijos taisyklių derinys turėtų užtikrinti, kad šalys turėtų visas galimybes kreiptis į kurios nors valstybės narės teismus, kurie prisiims jurisdikciją sutuoktinių turto teisinio režimo įgyvendinimo tikslais;
- (39) šiuo reglamentu neturėtų būti užkirstas kelias šalims pasirinktoje valstybėje narėje taikiai išspręsti sutuoktinių turto teisinio režimo bylą ne teismo tvarka, pavyzdžiui, kreipiantis į notarą, kai tai įmanoma pagal tos valstybės narės teisę. Taip turėtų būti net ir tuo atveju, jei sutuoktinių turto teisiniui režimui taikytina teisė nėra tos valstybės narės teisė;
- (40) siekiant užtikrinti, kad visų valstybių narių teismai galėtų vienodais pagrindais naudotis jurisdikcija sutuoktinių turto teisinio režimo atžvilgiu, šiame reglamente turėtų būti nustatytas baigtinis pagrindų, kuriais remiantis gali būti naudojamosi tokia subsidiari jurisdikcija, sąrašas;

⁽¹⁾ 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, 2003 12 23, p. 1).

- (41) siekiant visų pirma ištaisyti dėl atsisakymo vykdyti teisingumą susidariusią padėtį, į šį reglamentą turėtų būti įtraukta nuostata dėl *forum necessitatis*, pagal kurią valstybės narės teismui išimtinėmis aplinkybėmis būtų leidžiama priimti sprendimą dėl sutuoktinių turto teisinio režimo, kai jis yra glaudžiai susijęs su trečiaja valstybe. Gali būti laikoma, kad tokios išimtinės aplinkybės yra tuomet, kai paaiškėja, kad atitinkamoje trečiojoje valstybėje procesas neįmanomas, pavyzdžiui, dėl pilietinio karo, arba kai pagrįstai negalima tikėtis, kad sutuoktinis pradės toje valstybėje procesą ar jame dalyvaus. Vis dėlto jurisdikcija remiantis *forum necessitatis* turėtų būti naudojama tik tuo atveju, kai byla yra pakankamai susijusi su teismo, į kurį kreiptasi, valstybe nare;
- (42) siekiant darnaus teisingumo sistemos veikimo, skirtingose valstybėse narėse neturėtų būti priimami tarpusavyje nesuderinami teismo sprendimai. Tuo tikslu šiame reglamente turėtų būti numatytos bendros procesinės taisyklės, panašios į kituose Sąjungos teisės aktuose, susijusiuose su teisiniu bendradarbiavimu civilinėse bylose, nustatytas taisyklės. Viena iš tokių procesinių taisyklių yra *lis pendens* taisyklė, kuri bus taikoma, jei ta pati sutuoktinių turto teisinio režimo byla bus iškelta skirtinguose skirtingų valstybių narių teismuose. Tuomet pagal tą taisyklę bus nustatoma, kuris teismas turėtų toliau nagrinėti sutuoktinių turto teisinio režimo bylą;
- (43) siekiant suteikti piliečiams galimybę naudotis vidaus rinkos teikiamais privalumais ir kartu užtikrinti visišką teisinį tikrumą, šiuo reglamentu sutuoktiniams turėtų būti sudaryta galimybė iš anksto žinoti jų turto teisiniam režimui taikytiną teisę. Todėl, siekiant išvengti prieštarų rezultatų, turėtų būti nustatytos suderintos kolizinės normos. Pagrindine norma turėtų būti užtikrinta, kad sutuoktinių turto teisinį režimą reglamentuotų numatoma teisė, su kuria jis yra glaudžiai susijęs. Teisinio tikrumo sumetimais ir siekiant išvengti sutuoktinių turto teisinio režimo suskaidymo, sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytina teisė turėtų reglamentuoti visą tą teisinį režimą, t. y. visą turtą, kuriam tas režimas taikomas, neatsižvelgiant į turto pobūdį ir į tai, ar turtas yra kitoje valstybėje narėje ar trečiojoje valstybėje;
- (44) pagal šį reglamentą nustatyta teisė turėtų būti taikoma net ir tuo atveju, jei ji nėra valstybės narės teisė;
- (45) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas sutuoktiniams valdyti savo turtą, šiuo reglamentu jiems turėtų būti leista iš kurios nors teisės, su kuria juos sieja glaudus ryšys dėl jų įprastinės gyvenamosios vietos arba pilietybės, pasirinkti sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytiną teisę, neatsižvelgiant į turto pobūdį ar jo buvimo vietą. Šis pasirinkimas gali būti atliekamas bet kuriuo metu prieš santuokos sudarymą, santuokos sudarymo metu arba bet kuriuo santuokos momentu;
- (46) siekiant užtikrinti teisinį sandorių tikrumą ir neleisti pakeisti sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytinos teisės apie tai jų neinformuojant, jokie sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytinos teisės pakeitimai neturėtų būti daromi be aiškaus šalių pageidavimo. Toks sutuoktinių padarytas pakeitimas neturėtų galioti atgaline tvarka, išskyrus atvejus, kai sutuoktiniai tai aiškiai nurodo. Bet kuriuo atveju tokiu pakeitimu negali būti pažeidžiamos trečiųjų asmenų teisės;
- (47) siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ir sudaryti palankesnes galimybes kreiptis į teismą, taisyklės dėl susitarimo dėl taikytinos teisės pasirinkimo formalaus ir turinio galiojimo turėtų būti apibrėžtos taip, kad būtų sudarytos palankesnės galimybės sutuoktiniams pasirinkti remiantis turima informacija ir būtų paisoma jų sutikimo. Kalbant apie formos galiojimą, turėtų būti nustatytos tam tikros apsaugos priemonės siekiant užtikrinti, kad sutuoktiniai suvoktų savo pasirinkimo pasekmes. Susitarimas dėl taikytinos teisės pasirinkimo turėtų būti bent sudarytas raštu, jame turėtų būti nurodyta data ir jis turėtų būti pasirašytas abiejų šalių. Tačiau jei valstybės narės, kurioje susitarimo sudarymo momentu yra abiejų sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, teisėje yra nustatyta papildomų formos taisyklių, turėtų būti laikomasi tų taisyklių. Jei susitarimo sudarymo momentu sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta yra skirtingose valstybėse narėse, kurių teisėje nustatytos skirtingos formos taisyklės, turėtų pakakti, kad būtų laikomasi vienos iš tų valstybių formos taisyklių. Jei susitarimo sudarymo momentu valstybėje narėje, kurios teisėje nustatytos papildomos formos taisyklės, yra tik vieno iš sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, turėtų būti laikomasi tų taisyklių;
- (48) susitarimas dėl sutuoktinių turto yra vienas iš sutuoktinių turto tvarkymo būdų, kuris nėra vienodai priimtinas ir pripažįstamas valstybėse narėse. Siekiant, kad pagal susitarimą dėl sutuoktinių turto įgytas sutuoktinių turtines teises būtų paprasčiau pripažinti valstybėse narėse, turėtų būti nustatytos taisyklės dėl susitarimų dėl sutuoktinių turto formalaus galiojimo. Susitarimas turėtų būti bent rašytinės formos, jame turėtų būti nurodyta sudarymo data ir jis turėtų būti pasirašytas abiejų šalių. Tačiau susitarimas taip pat turėtų atitikti sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytinoje teisėje nustatytus papildomus formalaus galiojimo reikalavimus, kaip nustatyta šiame reglamente ir valstybės narės, kurioje yra sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, teisėje. Šiame reglamente taip pat turėtų būti nustatyta, kuri teisė turi reglamentuoti tokio susitarimo turinio galiojimą;

- (49) tais atvejais, kai taikytina teisė nepasirinkta, siekiant suderinti numatomumą ir teisinį tikrumą, atsižvelgiant į poros gyvenimo faktines aplinkybes, šiuo reglamentu turėtų būti nustatytos suderintos kolizinės normos, pagal kurias visam sutuoktinių turtui taikytina teisė būtų nustatoma remiantis siejamųjų kriterijų eile. Pirmiausia reikėtų vadovautis sutuoktinių pirmos bendros įprastinės gyvenamosios vietos netrukus po santuokos sudarymo kriterijumi, o tik po to – sudarant santuoką sutuoktinių turėtos bendros pilietybės kriterijumi. Jei netenkinamas nė vienas iš šių kriterijų arba jei santuokos sudarymo momentu bendrą dvigubą pilietybę turintys sutuoktiniai neturi pirmos bendros įprastinės gyvenamosios vietos, tuomet kaip trečiuoju kriterijumi turėtų būti vadovaujama valstybės, su kuria, atsižvelgiant į visas aplinkybes, sutuoktinius sieja glaudžiausi ryšiai, teisė. Taikant pastarąjį kriterijų, turėtų būti vertinamos visos aplinkybės ir turi būti aišku, kad šie ryšiai turi būti suprantami kaip ryšiai, buvę santuokos sudarymo momentu;
- (50) tais atvejais, kai šiame reglamente daroma nuoroda į pilietybę kaip į vieną iš siejamųjų veiksmių, klausimas, kaip traktuoti asmenį, kuris turi kelias pilietybes, yra preliminarus klausimas, kuriam šis reglamentas netaikomas, ir jis turėtų būti sprendžiamas pagal nacionalinę teisę, įskaitant, kai taikoma, tarptautines konvencijas, visapusiškai laikantis bendrųjų Sąjungos principų. Šio klausimo nagrinėjimas neturėtų daryti poveikio teisės pasirinkimo, padaryto remiantis šiuo reglamentu, galiojimui;
- (51) nustatant sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytiną teisę, kai taikytina teisė nepasirinkta ir susitarimas dėl sutuoktinių turto nesudarytas, valstybės narės teisminė institucija, vieno iš sutuoktinių prašymu, išimtiniais atvejais, – kai sutuoktiniai į savo įprastinės gyvenamosios vietos valstybę yra persikėlę ilgam laikui, – turėtų galėti padaryti išvadą, kad tos valstybės teisė gali būti taikoma, jei sutuoktiniai ta teise rėmėsi. Bet kuriuo atveju negali būti pažeidžiamos trečiųjų asmenų teisės;
- (52) teisė, kuri yra nustatyta kaip teisė, taikytina sutuoktinių turto teisiniam režimui, sutuoktinių turto teisinį režimą turėtų reglamentuoti nuo vieno ar abiejų sutuoktinių turto klasifikavimo į skirtingas kategorijas gyvenimo santuokoje metu ir po jos nutraukimo iki turto likvidavimo. Ji taip pat turėtų reglamentuoti sutuoktinių turto teisinio režimo poveikį vieno iš sutuoktinių ir trečiųjų asmenų teisiniams santykiams. Tačiau sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytina teisė, kaip teisė, kuri reglamentuoja tokį poveikį, vienas iš sutuoktinių trečiojo asmens atžvilgiu gali remtis tik tokiu atveju, kai sutuoktinio ir trečiojo asmens teisiniai santykiai atsirado tuo metu, kai trečiasis asmuo žinojo arba turėjo žinoti apie tą teisę;
- (53) viešojo intereso, pavyzdžiui, valstybės narės politinės, socialinės ar ekonominės santvarkos apsaugos, sumetimais valstybių narių teismams ir kitoms kompetentingoms valdžios institucijoms turėtų būti pagrįsta galimybė išimtiniais atvejais taikyti išimtis, grindžiamas viršesnėmis privalomosiomis nuostatomis. Atitinkamai sąvoka „viršesnės privalomosios nuostatos“ turėtų apimti imperatyvaus pobūdžio normas, pavyzdžiui, šeimos būsto apsaugos normas. Tačiau, siekiant išlaikyti suderinamumą su šio reglamento bendruoju tikslu, ši sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytinos teisės taikymo išimtis turi būti aiškinama griežtai;
- (54) viešojo intereso sumetimais valstybių narių teismams ir kitoms kompetentingoms valdžios institucijoms, nagrinėjančioms sutuoktinių turto teisinio režimo klausimus, turėtų būti sudaryta galimybė išimtinėmis aplinkybėmis nepaisyti tam tikrų užsienio teisės nuostatų, kai tokių nuostatų taikymas konkrečiu atveju būtų akivaizdžiai nesuderinamas su atitinkamos valstybės narės viešąja tvarka (*ordre public*). Tačiau teismams ar kitoms kompetentingoms valdžios institucijoms neturėtų būti leista taikyti viešosios tvarkos išimtį, siekiant nepaisyti kitos valstybės teisės arba atsisakyti pripažinti (arba, atitinkamai atvejais, atsisakyti priimti) ar vykdyti kitoje valstybėje narėje priimtą teismo sprendimą, autentišką dokumentą arba teisminį susitarimą, jei tai prieštarautų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijai (toliau – Chartija), ypač jos 21 straipsniui dėl nediskriminavimo principo;
- (55) kadangi esama valstybių, kuriose veikia dvi arba daugiau teisės sistemų ar normų rinkinių, susijusių su klausimais, kuriuos reglamentuoja šis reglamentas, reikėtų numatyti nuostatą, kuria reglamentuojama, kokia apimtimi šis reglamentas taikomas skirtinguose tų valstybių teritoriniuose vienetuose;
- (56) atsižvelgiant į šio reglamento bendrąjį tikslą, t. y. užtikrinti valstybėse narėse priimtų teismo sprendimų sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais tarpusavio pripažinimą, šiame reglamente turėtų būti nustatytos teismo sprendimų pripažinimo, vykdytinumo ir vykdymo taisyklės, panašios į kituose teisminio bendradarbiavimo civilinėse bylose srities Sąjungos teisės aktuose nustatytas taisykles;

- (57) siekiant atsižvelgti į skirtingas valstybių narių sistemas, skirtas sutuoktinių turto teisinio režimo klausimams nagrinėti, šiuo reglamentu turėtų būti užtikrintas autentiškų dokumentų sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais priėmimas ir vykdytinumas visose valstybėse narėse;
- (58) autentiški dokumentai kitoje valstybėje narėje turėtų turėti tokią pačią įrodomąją galią kaip ir kilmės valstybėje narėje arba kuo panašesnę galią. Nustatant konkretaus autentiško dokumento įrodomąją galią kitoje valstybėje narėje arba kuo panašesnę galią, turėtų būti remiamasi autentiško dokumento įrodomosios galios pobūdžiu ir apimtimi kilmės valstybėje narėje. Todėl tai, kokią įrodomąją galią konkretus autentiškas dokumentas turėtų turėti kitoje valstybėje narėje, priklausys nuo kilmės valstybės narės teisės;
- (59) autentiško dokumento „autentiškumas“ turėtų būti savarankiška sąvoka, kuri apimtų tokius elementus kaip dokumento tikrumas, dokumento oficialūs rekvizitai, dokumentą parengusios institucijos įgaliojimai ir procedūra, kurią taikant sudaromas dokumentas. Ji taip pat turėtų apimti faktinius elementus, kuriuos atitinkama institucija užfiksuoja autentiškame dokumente, pavyzdžiui, tai, kad nurodytos šalys nurodytą datą atvyko į tą instituciją ir kad jos padarė nurodytus pareiškimus. Šalis, norinti užginčyti autentiško dokumento autentiškumą, turėtų tai padaryti autentiško dokumento kilmės valstybės narės kompetentingame teisme pagal tos valstybės narės teisę;
- (60) sąvoka „autentiškame dokumente užfiksuoti teisiniai veiksmai arba teisiniai santykiai“ turėtų būti aiškinama kaip nuoroda į autentiškame dokumente užfiksuoto turinio esmę. Šalis, norinti užginčyti autentiškame dokumente užfiksuotus teisinius veiksmus arba teisinius santykius, turėtų tai padaryti teismuose, kurie turi jurisdikciją pagal šį reglamentą; sprendimą dėl užginčijimo šie teismai turėtų priimti pagal sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytiną teisę;
- (61) jeigu su autentiškame dokumente užfiksuotais teisiniais veiksmais arba teisiniais santykiais susijęs klausimas valstybės narės teisme proceso metu iškeliamas kaip nepagrindinis klausimas, pastarasis teismas turėtų turėti jurisdikciją jį nagrinėti;
- (62) tol, kol nagrinėjamas ieškinys, užginčytas autentiškas dokumentas neturėtų turėti jokios įrodomosios galios valstybėje narėje, kuri nėra kilmės valstybė narė. Jeigu ieškinys yra tik dėl konkretaus klausimo, susijusio su autentiškame dokumente užfiksuotais teisiniais veiksmais arba teisiniais santykiais, kol nagrinėjamas ieškinys, užginčytas autentiškas dokumentas neturėtų turėti jokios įrodomosios galios ginčijamo klausimo atžvilgiu valstybėje narėje, kuri nėra kilmės valstybė narė. Autentiškas dokumentas, kuris jį užginčijus yra paskelbtas negaliojančiu, nebeturėtų turėti jokios įrodomosios galios;
- (63) kai taikant šį reglamentą institucijai pateikiami du nesuderinami autentiški dokumentai, ji turėtų įvertinti klausimą, kuriam autentiškam dokumentui turėtų būti teikiama pirmenybė atsižvelgiant į konkrečios bylos aplinkybes (arba neteikiama nė vienam dokumentui). Jeigu atsižvelgiant į tas aplinkybes nėra aišku, kuriam autentiškam dokumentui turėtų būti teikiama pirmenybė (arba neteikiama nė vienam dokumentui), sprendimą dėl šio klausimo turėtų priimti teismai, turintys jurisdikciją pagal šį reglamentą, arba, tuo atveju, jei klausimas proceso metu iškeliamas kaip nepagrindinis klausimas – teismas, kuriame vyksta tas procesas. Tuo atveju, jei autentiškas dokumentas ir teismo sprendimas yra nesuderinami, turėtų būti atsižvelgta į teismo sprendimų nepripažinimo pagrindus pagal šį reglamentą;
- (64) teismo sprendimo dėl sutuoktinių turto teisinio režimo pripažinimas ir vykdymas pagal šį reglamentą jokiū būdu neturėtų reikšti santuokos, kuria grindžiamas sutuoktinių turto teisinis režimas, dėl kurio priimtas tas sprendimas, pripažinimo;
- (65) turėtų būti apibrėžtas šio reglamento ir dvišalių arba daugiašalių konvencijų dėl sutuoktinių turto teisinio režimo, kurių šalys yra valstybės narės, santykis;
- (66) šis reglamentas neturėtų kliudyti valstybėms narėms, kurios yra 1931 m. vasario 6 d. Danijos, Suomijos, Islandijos, Norvegijos ir Švedijos konvencijos, kurioje išdėstytos tarptautinės teisės nuostatos dėl santuokos, įvaikinimo ir globos, patikslintos 2006 m., 1934 m. lapkričio 19 d. Danijos Suomijos, Islandijos, Norvegijos, ir Švedijos konvencijos, kurioje išdėstytos tarptautinės teisės nuostatos dėl paveldėjimo, testamentų ir turto administravimo, patikslintos 2012 m. birželio mėn., ir 1977 m. spalio 11 d. Danijos, Suomijos, Islandijos,

Norvegijos ir Švedijos konvencijos dėl teismo sprendimų civilinėse bylose pripažinimo ir vykdymo šalys, toliau taikyti kai kurias šių konvencijų nuostatas tiek, kiek jose numatytos supaprastintos ir greitesnės teismo sprendimų sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais pripažinimo ir vykdymo procedūros;

- (67) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas šio reglamento taikymui, turėtų būti numatyta valstybių narių pareiga pranešti tam tikrą informaciją apie savo teisės aktus ir procedūras, susijusius su sutuoktinių turto teisiniu režimu, per Tarybos sprendimu 2001/470/EB ⁽¹⁾ sukurtą Europos teisminių tinklą civilinėse ir komercinėse bylose. Siekiant, kad *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* būtų galima laiku paskelbti visą informaciją, susijusią su šio reglamento taikymu praktikoje, valstybės narės taip pat turėtų pranešti tokią informaciją Komisijai prieš pradėdant taikyti šį reglamentą;
- (68) analogiškai, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas šio reglamento taikymui ir sudaryti galimybę naudotis šiuolaikinėmis ryšių technologijomis, turėtų būti nustatytos liudijimų, kurie turi būti pateikti teikiant prašymą paskelbti teismo sprendimą, autentišką dokumentą arba teisminį susitarimą vykdytinu, standartinės formos;
- (69) apskaičiuojant šiame reglamente nustatytus laikotarpius ir terminus, turėtų būti taikomas Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71 ⁽²⁾;
- (70) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti ir vėliau iš dalies pakeisti liudijimus ir formas, susijusius su teismo sprendimų, teisminių susitarimų ir autentiškų dokumentų paskelbimu vykdytinais. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojami laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽³⁾;
- (71) įgyvendinimo aktų, kuriais nustatomi ir vėliau iš dalies keičiami šiame reglamente numatyti liudijimai ir formos, priėmimui turėtų būti taikoma patariamoji procedūra;
- (72) kadangi šio reglamento tikslų, t. y. laisvo asmenų judėjimo Sąjungoje, sutuoktinių galimybės tvarkyti turinius santykius savo ir kitų asmenų atžvilgiu santuokinio gyvenimo metu ir padalijant turtą, taip pat didesnio numatomumo ir teisinio saugumo, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl šio reglamento masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, prireikus valstybėms narėms tvirčiau bendradarbiaujant. Todėl, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje įtvirtinto subsidiarumo principo, Sąjunga turi kompetenciją imtis veiksmų. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiame reglamente neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (73) šiuo reglamentu paisoma pagrindinių teisių ir laikomasi Chartijoje, ypač 7, 9, 17, 21 ir 47 straipsniuose atitinkamai dėl teisės į privatų ir šeimos gyvenimą, teisės tuoktis ir kurti šeimą pagal nacionalinius įstatymus, teisės į nuosavybę, nediskriminavimo principo ir teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, pripažintų principų. Valstybių narių teismai ir kitos kompetentingos institucijos turėtų taikyti šį reglamentą laikydamosi tų teisių ir principų,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

TAIKYMO SRITIS IR TERMINŲ APIBRĖŽTYS

1 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šis reglamentas taikomas sutuoktinių turto teisiniams režimams.

Jis netaikomas mokesčių, muitų ar administraciniams klausimams.

⁽¹⁾ 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos sprendimas 2001/470/EB, sukuriantis Europos teisminių tinklą civilinėse ir komercinėse bylose (OL L 174, 2001 6 27, p. 25).

⁽²⁾ 1971 m. birželio 3 d. Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, nustatantis terminams, datoms ir laikotarpiams taikytinas taisykles (OL L 124, 1971 6 8, p. 1).

⁽³⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

2. Šis reglamentas netaikomas:
 - a) sutuoktinių veiksnui;
 - b) santuokos buvimui, galiojimui ar pripažinimui;
 - c) išlaikymo prievolėms;
 - d) mirusio sutuoktinio turto paveldėjimui;
 - e) socialinei apsaugai;
 - f) teisei santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia atveju perkelti vienam sutuoktiniui kito sutuoktinio teises į senatvės ar neįgalumo pensiją, sukauptas santuokos metu, iš kurių per santuokos metu nebuvo gauta pensijos pajamų, arba tokių teisių tarp jų patikslinimui;
 - g) teisių *in rem* pobūdžiui ir
 - h) visoms registre įregistruotoms teisėms į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą, įskaitant tokių teisių įregistravimui keliamus teisinius reikalavimus, ir tokių teisių įregistravimo arba jų neįregistravimo registre pasekmėms.

2 straipsnis

Kompetencija sutuoktinių turto teisinių režimų klausimais valstybėse narėse

Šiuo reglamentu nedaromas poveikis valstybių narių valdžios institucijų kompetencijai spręsti sutuoktinių turto teisinio režimo klausimus.

3 straipsnis

Apibrėžtys

1. Šiame reglamente:
 - a) sutuoktinių turto teisinis režimas – visuma normų, susijusių su turtais santykiais tarp sutuoktinių ir jų santykiais su trečiaisiais asmenimis, atsirandančiais kaip santuokos ar jos nutraukimo pasekmė;
 - b) susitarimas dėl sutuoktinių turto – bet kuris sutuoktinių ar būsimų sutuoktinių susitarimas, kuriuo jie nustato jiems taikomą sutuoktinių turto teisinį režimą;
 - c) autentiškas dokumentas – dokumentas sutuoktinių turto teisinio režimo klausimu, oficialiai parengtas arba įregistruotas valstybėje narėje kaip autentiškas dokumentas, kurio autentiškumas:
 - i) siejamas su parašu bei autentiško dokumento turiniu ir
 - ii) buvo nustatytas viešosios institucijos arba kitos tuo tikslu kilmės valstybės narės įgaliotos institucijos;
 - d) teismo sprendimas – valstybės narės teismo priimtas sprendimas sutuoktinių turto teisinio režimo klausimu, nesvarbu, kaip tas sprendimas gali būti įvardijamas, įskaitant teismo pareigūno sprendimą dėl bylinėjimosi išlaidų sumos nustatymo;
 - e) teisminis susitarimas – teismo patvirtintas arba teismo proceso metu teisme sudarytas susitarimas sutuoktinių turto teisinio režimo klausimu;

- f) kilmės valstybė narė – valstybė narė, kurioje buvo priimtas teismo sprendimas, parengtas autentiškas dokumentas, arba patvirtintas ar sudarytas teisminis susitarimas;
- g) vykdymo valstybė narė – valstybė narė, kurioje prašoma pripažinti ir (arba) vykdyti teismo sprendimą, autentišką dokumentą arba teisminį susitarimą.

2. Šiame reglamente sąvoka „teismas“ reiškia bet kurią teisminę instituciją ir visas kitas valdžios institucijas bei teisės specialistus, kompetentingus sutuoktinių turto teisiniu režimu klausimais, kurie vykdo teismines funkcijas arba veikia vadovaudamiesi teisminės institucijos suteiktais įgaliojimais arba jos prižiūrimi, jei tos kitos valdžios institucijos ir teisės specialistai užtikrina nešališkumą ir visų šalių teisę būti išklaustoms ir jei jų sprendimai pagal valstybės narės, kurioje jie veikia, teisę:

- a) gali būti apskūsti teisminei institucijai arba jos peržiūrėti ir
- b) turi panašią galią ir poveikį kaip teisminės institucijos sprendimas dėl to paties klausimo.

Valstybės narės pagal 64 straipsnį praneša Komisijai apie pirmoje pastraipoje nurodytas kitas valdžios institucijas ir teisės specialistus.

II SKYRIUS

JURISDIKCIJA

4 straipsnis

Jurisdikcija vieno iš sutuoktinių mirties atveju

Tais atvejais, kai į valstybės narės teismą kreiptasi vieno iš sutuoktinių paveldėjimo klausimais pagal Reglamentą (ES) Nr. 650/2012, tos valstybės teismai turi jurisdikciją priimti sprendimą su ta paveldėjimo byla susijusiais sutuoktinių turto teisiniu režimu klausimais.

5 straipsnis

Jurisdikcija santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium arba santuokos pripažinimo negaliojančia byloje

1. Nedarant poveikio 2 daliai, tais atvejais, kai į valstybės narės teismą kreiptasi, kad jis priimtų sprendimą dėl prašymo dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium patvirtinimo arba santuokos pripažinimo negaliojančia pagal Reglamentą (EB) Nr. 2201/2003, tos valstybės teismai turi jurisdikciją priimti sprendimą su tuo prašymu susijusiais sutuoktinių turto teisiniu režimu klausimais.

2. Dėl 1 dalyje nurodytos jurisdikcijos priimti sprendimą sutuoktinių turto teisiniu režimu klausimais turi būti sudaromas sutuoktinių susitarimas tais atvejais, kai teismas, į kurį kreiptasi, kad jis priimtų sprendimą dėl prašymo dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium patvirtinimo arba santuokos pripažinimo negaliojančia:

- a) yra valstybės narės, kurioje yra pareiškėjo įprastinė gyvenamoji vieta, jeigu pareiškėjas ten gyveno ne trumpiau kaip vienerius metus iki pat pareiškimo padavimo, vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 3 straipsnio 1 dalies a punkto penkta įtrauka, teismas;
- b) yra valstybės narės, kurios pilietybę turi pareiškėjas ir kurioje yra pareiškėjo įprastinė gyvenamoji vieta, jeigu jis ten gyveno ne trumpiau kaip šešis mėnesius iki pat pareiškimo padavimo, vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 3 straipsnio 1 dalies a punkto šešta įtrauka, teismas;
- c) yra teismas, į kurį kreiptasi dėl gyvenimo skyrium pakeitimo santuokos nutraukimu atvejais pagal Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 5 straipsnį, arba
- d) yra teismas, į kurį kreiptasi kitos jurisdikcijos atvejais pagal Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 7 straipsnį.

3. Jei šio straipsnio 2 dalyje nurodytas susitarimas sudaromas prieš kreipiantis į teismą, kad jis priimtų sprendimą sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais, jis turi atitikti 7 straipsnio 2 dalį.

6 straipsnis

Jurisdikcija kitose bylose

Tais atvejais, kai nė vienas valstybės narės teismas neturi jurisdikcijos pagal 4 ir 5 straipsnius, arba tuose straipsniuose nenurodytose jurisdikciją priimti sprendimą sutuoktinių turto teisinio režimo klausimu turi:

- a) valstybės narės, kurios teritorijoje kreipimosi į teismą momentu yra sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, teismai, arba, jei ši sąlyga netenkinama;
- b) valstybės narės, kurios teritorijoje buvo sutuoktinių paskutinė įprastinė gyvenamoji vieta, jeigu kreipimosi į teismą momentu vienas iš jų ten tebegyvena, teismai, arba, jei ši sąlyga netenkinama;
- c) valstybės narės, kurios teritorijoje kreipimosi į teismą momentu yra atsakovo įprastinė gyvenamoji vieta, teismai, arba, jei ši sąlyga netenkinama;
- d) valstybės narės, kurios pilietybė kreipimosi į teismą momentu yra bendra abiejų sutuoktinių pilietybė, teismai.

7 straipsnis

Teismo pasirinkimas

1. Tais atvejais, kai taikomas 6 straipsnis, šalys gali susitarti, kad išimtinę jurisdikciją priimti sprendimą dėl sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais turi valstybės narės, kurios teisė yra taikytina pagal 22 straipsnį ar 26 straipsnio 1 dalies a arba b punktus, teismai arba valstybės narės, kurioje santuoka buvo sudaryta, teismai.
2. 1 dalyje nurodytas susitarimas turi būti rašytinės formos, nurodoma jo sudarymo data ir jį pasirašo abi šalys. Bet kuris elektroninėmis priemonėmis perduotas pranešimas, kuriuo ilgam laikui užfiksuojamas susitarimas, laikomas lygiavertišiu rašytiniam susitarimui.

8 straipsnis

Jurisdikcija, grindžiama atsakovo atvykimu į teismą

1. Be jurisdikcijos, kylančios iš kitų šio reglamento nuostatų, jurisdikciją turi valstybės narės, kurios teisė yra taikytina pagal 22 straipsnį arba 26 straipsnio 1 dalies a arba b punktus, teismas, į kurį atvyksta atsakovas. Tai netaikoma tais atvejais, kai atsakovas į teismą atvyksta siekdamas nugincyti jurisdikciją, arba tais atvejais, kai taikomas 4 straipsnis arba 5 straipsnio 1 dalis.
2. Prieš prisiimdamas jurisdikciją pagal 1 dalį, teismas užtikrina, kad atsakovas būtų informuotas apie jo teisę ginčyti jurisdikciją ir apie atvykimo ar neatvykimo į teismą pasekmes.

9 straipsnis

Alternatyvi jurisdikcija

1. Išimties tvarka, jei valstybės narės teismas, turintis jurisdikciją pagal 4, 6, 7 arba 8 straipsnį, laiko, kad pagal tos valstybės narės tarptautinės privatinės teisės taisykles atitinkama santuoka nėra pripažįstama teismo proceso dėl sutuoktinių turto teisinio režimo tikslais, jis gali atsisakyti jurisdikcijos. Jei teismas nusprendžia atsisakyti jurisdikcijos, jis tai turi padaryti nedelsdamas.

2. Tais atvejais, kai teismas, turintis jurisdikciją pagal 4 arba 6 straipsnį, atsisako jurisdikcijos ir kai šalis susitaria suteikti jurisdikciją bet kurios kitos valstybės narės teismams pagal 7 straipsnį, jurisdikciją priimti sprendimą dėl sutuoktinių turto teisinio režimo turi tos valstybės narės teismai.

Kitais atvejais jurisdikciją priimti sprendimą dėl sutuoktinių turto teisinio režimo turi bet kurios kitos valstybės narės teismai pagal 6 arba 8 straipsnius arba valstybės narės, kurioje santuoka buvo sudaryta, teismai.

3. Šis straipsnis netaikomas, jei šalims yra išduotas teismo sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium patvirtinimo arba santuokos pripažinimo negaliojančia, kuris gali būti pripažintas teismo vietos valstybėje narėje.

10 straipsnis

Subsidiari jurisdikcija

Tais atvejais, kai nė vienas valstybės narės teismas neturi jurisdikcijos pagal 4, 5, 6, 7 ir 8 straipsnius arba kai visi teismai pagal 9 straipsnį atsisakė jurisdikcijos ir nė vienas teismas neturi jurisdikcijos pagal 9 straipsnio 2 dalį, valstybės narės teismai turi jurisdikciją, jei vieno arba abiejų sutuoktinių nekilnojamasis turtas yra tos valstybės narės teritorijoje, tačiau tokiu atveju teismas, į kurį kreiptasi, turi jurisdikciją priimti sprendimą tik dėl šio nekilnojamojo turto.

11 straipsnis

Forum necessitatis

Tais atvejais, kai nė vienas valstybės narės teismas neturi jurisdikcijos pagal 4, 5, 6, 7, 8 arba 10 straipsnius arba kai visi teismai pagal 9 straipsnį atsisakė ir nė vienas valstybės narės teismas neturi jurisdikcijos pagal 9 straipsnio 2 dalį arba 10 straipsnį, valstybės narės teismai gali išimties tvarka priimti sprendimą dėl sutuoktinių turto teisinio režimo, jei teismo procesas negali būti pagrįstai pradėtas ar vykdomas arba būtų neįmanomas trečiojoje valstybėje, su kuria byla yra glaudžiai susijusi.

Byla turi būti pakankamai susijusi su valstybe nare, į kurios teismą buvo kreiptasi.

12 straipsnis

Priešiškiniai

Teismas, kuriame vyksta teismo procesas pagal 4, 5, 6, 7 ir 8 straipsnius, 9 straipsnio 2 dalį, 10 arba 11 straipsnį, taip pat turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl priešiškinio, jei jis patenka į šio reglamento taikymo sritį.

13 straipsnis

Proceso apribojimai

1. Tais atvejais, kai mirusiojo turtas, kurio paveldėjimas patenka į Reglamento (ES) Nr. 650/2012 taikymo sritį, apima turtą, esantį trečiojoje valstybėje, teismas, į kurį kreiptasi, kad būtų priimtas sprendimas dėl sutuoktinių turto teisinio režimo, vienos iš šalių prašymu gali nuspręsti nepriimti sprendimo dėl vienos ar daugiau tokio turto dalių, jei tikėtina, kad jo sprendimas dėl to turto nebus pripažintas ir, kai taikoma, nebus paskelbtas vykdytinu toje trečiojoje valstybėje.

2. 1 dalis nedaro poveikio šalių teisei apriboti bylos nagrinėjimo mastą pagal valstybės narės, į kurios teismą buvo kreiptasi, teisę.

14 straipsnis

Kreipimasis į teismą

Taikant šį skyrių laikoma, kad į teismą kreiptasi:

- a) kai teismui pateikiamas dokumentas, kuriuo pradedamas procesas, ar lygiavertis dokumentas, su sąlyga, kad ieškovas vėliau ėmėsi jam privalomų priemonių, kad tas dokumentas būtų įteiktas atsakovui;
- b) jeigu pirmiausia dokumentas turi būti pateiktas ne teismui, kai jį gauna už dokumento įteikimą atsakinga valdžios institucija, su sąlyga, kad ieškovas vėliau imasi jam privalomų priemonių, kad tas dokumentas būtų pateiktas teismui; arba
- c) jeigu procesas pradedamas paties teismo iniciatyva, tuo momentu, kai teismas priima sprendimą pradėti procesą, arba, jeigu priimti tokį sprendimą nereikalaujama, tuo momentu, kai byla įregistruojama teisme.

15 straipsnis

Jurisdikcijos tikrinimas

Tais atvejais, kai į valstybės narės teismą kreipiamasi sutuoktinių turto teisinio režimo klausimu, kurią nagrinėti jis neturi jurisdikcijos pagal šį reglamentą, tas teismas savo iniciatyva paskelbia, kad jis neturi jurisdikcijos.

16 straipsnis

Priimtinoumo tikrinimas

1. Tais atvejais, kai atsakovas, kurio įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje nei valstybė narė, kurioje pareikštas ieškinys, neatvyksta į teismą, pagal šį reglamentą jurisdikciją turintis teismas sustabdo procesą, kol nustatoma, ar atsakovas dokumentą, kuriuo pradedamas procesas, arba lygiavertį dokumentą gavo laiku, kad galėtų pasirengti gynybai, arba kad šiuo tikslu buvo imtasi visų būtinų priemonių.

2. Vietoj šio straipsnio 1 dalies taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1393/2007 ⁽¹⁾ 19 straipsnis, jeigu dokumentas, kuriuo pradedamas procesas, arba lygiavertis dokumentas turėjo būti perduotas iš vienos valstybės narės į kitą pagal šį reglamentą.

3. Tais atvejais, kai Reglamentas (EB) Nr. 1393/2007 netaikomas, taikomas 1965 m. lapkričio 15 d. Hagos konvencijos dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo užsienyje 15 straipsnis, jeigu dokumentas, kuriuo pradedamas procesas arba lygiavertis dokumentas turėjo būti perduotas į užsienį pagal tą konvenciją.

⁽¹⁾ 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (dokumentų įteikimas) ir panaikinantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1348/2000 (OL L 324, 2007 12 10, p. 79).

*17 straipsnis***Lis pendens**

1. Tais atvejais, kai procesai ir tuo pačiu pagrindu ir tarp tų pačių šalių pradami skirtingų valstybių narių teismuose, bet kuris teismas, išskyrus teisimą, į kurį kreiptasi pirmiausia, savo iniciatyva sustabdo procesą, kol nustatoma teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija.
2. 1 dalyje nurodytais atvejais teismo, į kurį kreiptasi dėl ginčo, prašymu, bet kuris kitas teismas, į kurį kreiptasi, nedelsdamas pirmajam teismui praneša datą, kada į jį buvo kreiptasi.
3. Jei nustatoma teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija, bet kuris teismas, išskyrus teisimą, į kurį kreiptasi pirmiausia, atsisako jurisdikcijos to teismo naudai.

*18 straipsnis***Susiję ieškiniai**

1. Tais atvejais, kai skirtingų valstybių narių teismuose nagrinėjami susiję ieškiniai, bet kuris teismas, išskyrus teisimą, į kurį kreiptasi pirmiausia, gali sustabdyti jame vykstantį procesą.
2. Atvejais, nurodytais 1 dalyje, kai šie ieškiniai yra nagrinėjami pirmosios instancijos teismuose, bet kuris teismas, išskyrus teisimą, į kurį kreiptasi pirmiausia, vienos iš šalių prašymu taip pat gali atsisakyti jurisdikcijos, jeigu teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, turi jurisdikciją dėl tų ieškinių ir jei pagal jo teisę leidžiama tuos ieškinius sujungti.
3. Pagal šį straipsnį ieškiniai laikytini susijusiais, kai jie yra taip glaudžiai susiję, kad juos tikslinga nagrinėti ir spręsti kartu, siekiant išvengti teismo sprendimų nesuderinamumo rizikos, atsirandančios dėl atskirai vykstančių procesų.

*19 straipsnis***Laikinosios priemonės, įskaitant apsaugos priemones**

Valstybės narės teismuose gali būti pateiktas prašymas dėl tokių laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones, kurios yra galimos pagal tos valstybės teisę, taikymo, net jeigu pagal šį reglamentą kitos valstybės narės teismai turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės.

III SKYRIUS

TAIKYTINA TEISĖ*20 straipsnis***Visuotinis taikymas**

Pagal šį reglamentą kaip taikytina nustatyta teisė taikoma neatsižvelgiant į tai, ar ši teisė yra valstybės narės teisė.

21 straipsnis

Taikytinos teisės vieningumas

Sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytina teisė pagal 22 arba 26 straipsnį taikoma visam turtui, kuriam taikomas tas režimas, neatsižvelgiant į turto buvimo vietą.

22 straipsnis

Taikytinos teisės pasirinkimas

1. Sutuoktiniai arba būsimi sutuoktiniai gali susitarti nustatyti arba pakeisti jų sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytiną teisę, jei tai yra kuri nors toliau nurodyta teisė:
 - a) valstybės, kurioje susitarimo sudarymo momentu yra sutuoktinių arba būsimų sutuoktinių, arba vieno iš jų įprastinė gyvenamoji vieta, teisė arba
 - b) valstybės, kurios pilietybę susitarimo sudarymo momentu turi vienas iš sutuoktinių arba būsimų sutuoktinių, teisė.
2. Išskyrus atvejus, kai sutuoktiniai susitaria kitaip, santuokos metu nustatytam sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytinos teisės pakeitimas galioja į ateitį.
3. Taikytinos teisės pakeitimas atgaline tvarka pagal 2 dalį nedaro neigiamo poveikio iš tos teisės kylančioms trečiųjų asmenų teisėms.

23 straipsnis

Susitarimo dėl taikytinos teisės pasirinkimo formalus galiojimas

1. 22 straipsnyje nurodytas susitarimas turi būti rašytinės formos, nurodoma jo sudarymo data ir jį pasirašo abu sutuoktiniai. Bet kuris elektroninėmis priemonėmis perduotas pranešimas, kuriuo ilgam laikui užfiksuotas susitarimas, laikomas lygiavertišiu rašytiniam susitarimui.
2. Jei valstybės narės, kurioje susitarimo sudarymo momentu yra abiejų sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, teisėje susitarimams dėl sutuoktinių turto nustatyta papildomų formos reikalavimų, taikomi tie reikalavimai.
3. Jei susitarimo sudarymo momentu sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta yra skirtingose valstybėse narėse, ir jei tų valstybių teisėje susitarimams dėl sutuoktinių turto nustatyta skirtingų formos reikalavimų, susitarimas formaliai galioja, jei jis atitinka vienos iš tų valstybių narių teisėje nustatytus reikalavimus.
4. Jei susitarimo sudarymo momentu tik vieno iš sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje ir jei tos valstybės teisėje susitarimams dėl sutuoktinių turto nustatyta papildomų formos reikalavimų, taikomi tie reikalavimai.

24 straipsnis

Sutikimas ir turinio galiojimas

1. Susitarimo dėl taikytinos teisės pasirinkimo ar bet kurios jo sąlygos buvimas ir galiojimas nustatomas pagal teisę, kuri jį reglamentuotų pagal 22 straipsnį, jei susitarimas ar sąlyga galioja.

2. Siekdamas įrodyti, kad nedavė sutikimo, vienas iš sutuoktinių gali remtis valstybės, kurioje kreipimosi į teismą momentu yra jo įprastinė gyvenamoji vieta, teise, jei iš aplinkybių paaiškėja, kad nustatyti jo elgesio pasekmes pagal 1 dalyje nurodytą teisę būtų nepagrįsta.

25 straipsnis

Susitarimo dėl sutuoktinių turto formalus galiojimas

1. Susitarimas dėl sutuoktinių turto turi būti rašytinės formos, nurodoma jo sudarymo data ir jį pasirašo abu sutuoktiniai. Bet kuris elektroninėmis priemonėmis perduotas pranešimas, kuriuo ilgam laikui užfiksuotas susitarimas, laikomas lygiaverčiu rašytiniam susitarimui.

2. Jei valstybės narės, kurioje susitarimo sudarymo momentu yra abiejų sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, teisėje susitarimams dėl sutuoktinių turto nustatyta papildomų formos reikalavimų, taikomi tie reikalavimai.

Jei susitarimo sudarymo momentu sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta yra skirtingose valstybėse narėse, ir jei tų valstybių teisėje susitarimams dėl sutuoktinių turto nustatyta skirtingų formos reikalavimų, susitarimas formaliai galioja, jei jis atitinka vienos iš tų valstybių narių teisėje nustatytus reikalavimus.

Jei susitarimo sudarymo momentu tik vieno iš sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje ir jei tos valstybės teisėje susitarimams dėl sutuoktinių turto nustatyta papildomų formos reikalavimų, taikomi tie reikalavimai.

3. Jei sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytinoje teisėje nustatyta papildomų formos reikalavimų, taikomi tie reikalavimai.

26 straipsnis

Taikytina teisė šalims jos nepasirinkus

1. Šalims nepasirinkus taikytinos teisės pagal 22 straipsnį, sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytina teisė yra:

- a) sutuoktinių pirmos bendros įprastinės gyvenamosios vietos po jų santuokos sudarymo valstybės teisė, arba, jei tokios nėra,
- b) sutuoktinių bendros pilietybės santuokos sudarymo momentu valstybės teisė, arba, jei tokios nėra,
- c) valstybės, su kuria santuokos sudarymo momentu, atsižvelgiant į visas aplinkybes, abu sutuoktinius kartu sieja glaudžiausi ryšiai, teisė.

2. Jei sutuoktiniai santuokos sudarymo momentu turi daugiau nei vieną bendrą pilietybę, taikomi tik 1 dalies a ir c punktai.

3. Išimties tvarka, bet kuriam iš sutuoktinių pateikus prašymą, teisminė institucija, turinti jurisdikciją priimti sprendimą dėl sutuoktinių turto teisinio režimo klausimų, gali nuspręsti, kad sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytina teisė yra kitos valstybės nei tos, kurios teisė taikytina pagal 1 dalies a punktą, teisė, jei pareiškėjas įrodo, kad:

- a) toje kitoje valstybėje sutuoktinių paskutinė bendra įprastinė gyvenamoji vieta buvo gerokai ilgesnį laiką nei pagal 1 dalies a punktą nustatytoje valstybėje bei
- b) abu sutuoktiniai tos kitos valstybės teise rėmėsi tvarkydami arba planuodami savo turtinius santykius.

Tos kitos valstybės teisė taikoma nuo santuokos sudarymo momento, išskyrus tuos atvejus, kai vienas sutuoktinis nesutinka. Pastaruoju atveju tos kitos valstybės teisė turi galią nuo to laiko, kai jie pradėjo gyventi savo paskutinėje bendroje įprastinėje gyvenamojoje vietoje toje kitoje valstybėje.

Tos kitos valstybės teisės taikymas nedaro neigiamo poveikio trečiųjų asmenų teisėms, kylančioms iš pagal 1 dalies a punktą taikytinos teisės.

Ši dalis netaikoma tais atvejais, kai sutuoktiniai yra sudarę susitarimą dėl sutuoktinių turto iki to laiko, kai jie pradėjo gyventi savo paskutinėje bendroje įprastinėje gyvenamojoje vietoje toje kitoje valstybėje.

27 straipsnis

Taikytinos teisės taikymo sritis

Pagal šį reglamentą sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytina teisė nustato, *inter alia*,:

- a) vieno ar abiejų sutuoktinių turto klasifikavimą į skirtingas kategorijas santuokos metu ir jai pasibaigus;
- b) turto perkėlimą iš vienos kategorijos į kitą;
- c) vieno sutuoktinio atsakomybę už kito sutuoktinio išpareigojimus ir skolas;
- d) vieno ar abiejų sutuoktinių galias, teises ir pareigas turto atžvilgiu;
- e) sutuoktinių turto teisinio režimo panaikinimą ir turto padalijimą, paskirstymą arba likvidavimą;
- f) sutuoktinių turto teisinio režimo poveikį teisiniams vieno iš sutuoktinių ir trečiųjų asmenų santykiams ir
- g) susitarimo dėl sutuoktinių turto turinio galiojimą.

28 straipsnis

Poveikis tretiesiems asmenims

1. Nepaisant 27 straipsnio f punkto, teise, kuri taikytina sutuoktinių turto teisiniam režimui, vienas iš sutuoktinių negali remtis trečiojo asmens atžvilgiu kilus ginčui tarp trečiojo asmens ir kurio nors iš sutuoktinių arba abiejų sutuoktinių, išskyrus atvejus, kai trečiasis asmuo žinojo arba, laikydamasis deramo rūpestingumo kriterijų, turėjo žinoti apie tą teisę.

2. Laikoma, kad trečiasis asmuo žino apie sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytiną teisę, jeigu

a) ta teisė yra:

- i) valstybės, kurios teisė yra taikytina vieno iš sutuoktinių ir trečiojo asmens sandoriui, teisė;
- ii) valstybės, kurioje yra sandorį sudariusio sutuoktinio ir trečiojo asmens įprastinė gyvenamoji vieta, teisė arba
- iii) tais atvejais, kai tai susiję su nekilnojamuoju turtu, – valstybės, kurioje yra tas turtas, teisė;

arba

b) kuris nors iš sutuoktinių įvykdė taikytinus reikalavimus dėl sutuoktinių turto teisinio režimo paviešinimo arba registravimo, kurie nustatyti:

- i) valstybės, kurios teisė yra taikytina vieno iš sutuoktinių ir trečiojo asmens sandoriui, teisėje;

- ii) valstybės, kurioje yra sandorį sudariusio sutuoktinio ir trečiojo asmens įprastinė gyvenamoji vieta, teisėje arba
 - iii) tais atvejais, kai tai susiję su nekilnojamoju turtu, – valstybės, kurioje yra tas turtas, teisėje.
3. Tais atvejais, kai vienas iš sutuoktinių negali trečiojo asmens atžvilgiu remtis teise, taikoma sutuoktiniams taikoma sutuoktinių turto teisiniam režimui, kaip numatyta 1 dalyje, sutuoktinių turto teisinio režimo pasekmės trečiojo asmens atžvilgiu reglamentuoja:
- a) valstybės, kurios teisė yra taikytina vieno iš sutuoktinių ir trečiojo asmens sandoriui, teisė, arba
 - b) tais atvejais, kai tai susiję su nekilnojamoju turtu arba registruotu turtu ar teisėmis, – valstybės, kurioje yra tas turtas arba kurioje yra įregistruotas tas turtas ar teisės, teisė.

29 straipsnis

Teisių *in rem* pritaikymas

Tais atvejais, kai asmuo remiasi teise *in rem*, į kurią jis turi teisę pagal sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytiną teisę, o valstybės narės, kurioje remiamasi ta teise, teisėje atitinkama teisė *in rem* nėra žinoma, prirėikus ir kiek tai įmanoma, ta teisė *in rem* pritaikoma pagal panašiausią tos valstybės teisėje numatytą lygiavertę teisę, atsižvelgiant į tikslus ir interesus, kurių siekiama konkrečia teise *in rem*, ir su ja siejamas pasekmės.

30 straipsnis

Viršesnės privalomosios nuostatos

1. Šis reglamentas nedaro poveikio teismo vietos teisės viršesnių privalomųjų nuostatų taikymui.
2. Viršesnės privalomosios nuostatos yra nuostatos, kurių laikymąsi valstybė narė laiko itin svarbiu jos viešųjų interesų, pavyzdžiui, politinės, socialinės ar ekonominės santvarkos, apsaugai tiek, kad jos taikomos visais atvejais, kurie patenka į jų taikymo sritį, neatsižvelgiant į kitais atvejais pagal šį reglamentą sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytiną teisę.

31 straipsnis

Viešoji tvarka (*ordre public*)

Atsisakyti taikyti kurios nors iš šio reglamento nurodytų valstybių teisės nuostatą galima tik tuo atveju, jei toks taikymas yra akivaizdžiai nesuderinamas su teismo vietos viešąja tvarka (*ordre public*).

32 straipsnis

Renvoi netaikymas

Bet kurios šiame reglamente nurodytos valstybės teisės taikymas reiškia toje valstybėje galiojančių teisės normų, išskyrus jos tarptautinės privatinės teisės normas, taikymą.

33 straipsnis

Valstybės, kuriose yra daugiau nei viena teisės sistema. Teritorinės teisės kolizijos

1. Tais atvejais, kai šiame reglamente nurodyta teisė yra valstybės, kurią sudaro keli teritoriniai vienetai, kurių kiekvienas turi savo sutuoktinių turto teisinius režimus reglamentuojančia teisės norma, teisė, pagal tos valstybės vidaus kolizijos teisės normas nustatoma, kurio atitinkamo teritorinio vieneto teisės normos taikomos.
2. Jei tokių vidaus kolizijos teisės normų nėra:
 - a) nustatant taikytiną teisę pagal nuostatas, kuriose daroma nuoroda į sutuoktinių įprastinę gyvenamąją vietą, visos nuorodos į 1 dalyje nurodytos valstybės teisę suprantamos kaip nuorodos į teritorinio vieneto, kuriame yra sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, teisę;
 - b) nustatant taikytiną teisę pagal nuostatas, kuriose daroma nuoroda į sutuoktinių pilietybę, visos nuorodos į 1 dalyje nurodytos valstybės teisę suprantamos kaip nuorodos į teritorinio vieneto, su kuriuo sutuoktiniai yra glaudžiausiai susiję, teisę;
 - c) nustatant taikytiną teisę pagal visas kitas nuostatas, kuriose daroma nuoroda į kitus elementus, kurie yra siejamieji kriterijai, visos nuorodos į 1 dalyje nurodytos valstybės teisę aiškinamos kaip nuorodos į teritorinio vieneto, kuriame yra atitinkamas elementas, teisę.

34 straipsnis

Valstybės, kuriose yra daugiau nei viena teisės sistema. Teisės kolizijos asmenų atžvilgiu

Valstybės, kurioje yra dvi ar daugiau teisės sistemų arba du ar daugiau normų rinkinių, taikomų įvairių kategorijų asmenims sutuoktinių turto teisinių režimų klausimais, atveju visos nuorodos į tokios valstybės teisę aiškinamos kaip nuorodos į teisės sistemą arba normų rinkinį, nustatytą pagal toje valstybėje galiojančias normas. Jei pastarųjų normų nėra, taikoma teisės sistema arba normų rinkinys, su kuriuo sutuoktiniai yra glaudžiausiai susiję.

35 straipsnis

Šio reglamento netaikymas vidaus teisės kolizijoms

Valstybė narė, kurią sudaro keli teritoriniai vienetai, kurių kiekvienas turi savo sutuoktinių turto teisinius režimus reglamentuojančia teisės norma, šio reglamento neprivalo taikyti teisės kolizijoms, atsirandančioms tik tarp tokių vienetų.

IV SKYRIUS

TEISMO SPRENDIMŲ PRIPAŽINIMAS, VYKDYTINUMAS IR VYKDYMAS

36 straipsnis

Pripažinimas

1. Vienoje valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas pripažįstamas kitose valstybėse narėse nereikalaujant pradėti kokio nors specialaus proceso.

2. Bet kuris suinteresuotoji šalis, kuri iškelia teismo sprendimo pripažinimo klausimą kaip pagrindinį ginčo klausimą, gali 44–57 straipsniuose nustatyta tvarka kreiptis dėl to teismo sprendimo pripažinimo.

3. Jei proceso valstybės narės teisme baigtis priklauso nuo to, kaip bus išspręstas nepagrindinis klausimas dėl pripažinimo, tas teismas turi jurisdikciją tuo klausimu.

37 straipsnis

Atsisakymo pripažinti pagrindai

Teismo sprendimas nepripažįstamas:

- a) jei toks pripažinimas akivaizdžiai prieštarauja valstybės narės, kurioje prašoma jį pripažinti, viešajai tvarkai (*ordre public*);
- b) kai jis priimtas atsakovui neatvykus į teismą, jei atsakovui dokumentas, kuriuo pradedamas procesas, arba lygiavertis dokumentas nebuvo įteiktas laiku ir tokiu būdu, kad jis galėtų pasirengti gynybai, išskyrus atvejus, kai atsakovas nepradėjo proceso teismo sprendimui užginčyti tada, kai buvo įmanoma tą padaryti;
- c) jei jis nesuderinamas su valstybėje narėje, kurioje prašoma jį pripažinti, priimtu teismo sprendimu procese tarp tų pačių šalių;
- d) jei jis nesuderinamas su kitoje valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje priimtu ankstesniu teismo sprendimu dėl to paties ieškinio pagrindo tarp tų pačių šalių, su sąlyga, kad ankstesnis teismo sprendimas atitinka būtinas pripažinimo sąlygas valstybėje narėje, kurioje prašoma jį pripažinti.

38 straipsnis

Pagrindinės teisės

Valstybių narių teismai ir kitos kompetentingos valdžios institucijos šio reglamento 37 straipsnį taiko laikydamiesi pagrindinių teisių ir principų, pripažintų Chartijoje, ypač jos 21 straipsnio dėl nediskriminavimo principo.

39 straipsnis

Draudimas peržiūrėti kilmės valstybės narės teismo jurisdikciją

1. Kilmės valstybės narės teismo jurisdikcija negali būti peržiūrima.
2. 37 straipsnyje nurodytas viešosios tvarkos (*ordre public*) kriterijus netaikomas 4–11 straipsniuose išdėstytoms jurisdikcijos taisyklėms.

40 straipsnis

Peržiūros iš esmės draudimas

Jokiomis aplinkybėmis valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas negali būti peržiūrimas iš esmės.

*41 straipsnis***Pripažinimo proceso sustabdymas**

Valstybės narės, kurioje prašoma pripažinti kitoje valstybėje narėje priimtą teismo sprendimą, teismas gali sustabdyti teismo procesą, jei šis teismo sprendimas kilmės valstybėje narėje buvo apskūstas įprasta tvarka.

*42 straipsnis***Vykdytinumas**

Valstybėje narėje priimti ir toje valstybėje vykdytini teismo sprendimai yra vykdytini ir kitoje valstybėje narėje, kai kurio nors suinteresuotosios šalies prašymu jie buvo paskelbti vykdytiniais joje 44–57 straipsniuose nustatyta tvarka.

*43 straipsnis***Nuolatinės gyvenamosios vietos nustatymas**

Norėdamas nustatyti, ar 44–57 straipsniuose nustatytos tvarkos taikymo tikslais šalies nuolatinė gyvenamoji vieta yra vykdymo valstybėje narėje, teismas, į kurį kreiptasi, taiko tos valstybės narės vidaus teisę.

*44 straipsnis***Vietos teismų jurisdikcija**

1. Prašymas paskelbti teismo sprendimą vykdytinu pateikiamas vykdymo valstybės narės teismui ar kompetentingai valdžios institucijai, apie kurį (-ią) ta valstybė narė pranešė Komisijai pagal 64 straipsnį.
2. Vietos jurisdikcija nustatoma atsižvelgiant į šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, nuolatinę gyvenamąją vietą arba į vykdymo vietą.

*45 straipsnis***Procedūra**

1. Prašymo pateikimo procedūrą reglamentuoja vykdymo valstybės narės teisė.
2. Nereikalaujama, kad pareiškėjas vykdymo valstybėje narėje turėtų pašto adresą arba įgaliotą atstovą.
3. Prie prašymo pridedami šie dokumentai:
 - a) teismo sprendimo kopija, atitinkanti sąlygas, būtinas jo autentiškumui nustatyti;
 - b) liudijimas, išduotas kilmės valstybės narės teismo arba kompetentingos valdžios institucijos naudojant formą, nustatytą laikantis 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros, nedarant poveikio 46 straipsniui.

46 straipsnis

Liudijimo nepateikimas

1. Nepateikus 45 straipsnio 3 dalies b punkte nurodyto liudijimo, teismas arba kompetentinga valdžios institucija gali nustatyti jo pateikimo terminą arba priimti lygiavertį dokumentą, arba, jeigu mano turintis (-i) pakankamai informacijos, – leisti nepateikti šio liudijimo.
2. Jei teismas ar kompetentinga valdžios institucija to prašo, pateikiamas dokumentų vertimas raštu arba transliteracija. Vertimas raštu turi būti atliktas asmens, turinčio teisę atlikti vertimus raštu vienoje iš valstybių narių.

47 straipsnis

Teismo sprendimo paskelbimas vykdytinu

Teismo sprendimas paskelbiamas vykdytinu nedelsiant po to, kai užbaigiami 45 straipsnyje nustatyti formalumai, neatliekant peržiūros pagal 37 straipsnį. Šalis, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, šiame teismo proceso etape neturi teisės teikti jokių pareiškimų dėl prašymo.

48 straipsnis

Pranešimas apie teismo sprendimą dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu

1. Apie teismo sprendimą dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu pareiškėjui nedelsiant pranešama vykdyto valstybės narės teisėje nustatyta tvarka.
2. Pranešimas apie teismo sprendimo paskelbimą vykdytinu įteikiamas šaliai, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą; prie pranešimo pridedamas teismo sprendimas, jei jis šiai šaliai dar nebuvo įteiktas.

49 straipsnis

Teismo sprendimo dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu apskundimas

1. Bet kuri iš šalių gali apskusti teismo sprendimą dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu.
2. Apeliacinis skundas pateikiamas teismui, apie kurį atitinkama valstybė narė pranešė Komisijai pagal 64 straipsnį.
3. Apeliacinis skundas nagrinėjamas laikantis taisyklių, reglamentuojančių ginčo teiseną.
4. Jei šalis, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, neatvyksta į apeliacinį teismą, kuriame vyksta procesas dėl pareiškėjo pateikto apeliacinio skundo, 16 straipsnis taikomas net ir tuo atveju, kai šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, nuolatinė gyvenamoji vieta nėra nė vienoje iš valstybių narių.
5. Apeliacinis skundas dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu pateikiamas per 30 dienų nuo teismo sprendimo įteikimo. Jei šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, nuolatinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei valstybė narė, kurioje teismo sprendimas buvo paskelbtas vykdytinu, terminas apeliaciniam skundui pateikti yra 60 dienų ir skaičiuojamas nuo teismo sprendimo įteikimo minėtai šaliai asmeniškai arba pristatymo į jos gyvenamąją vietą dienos. Šis terminas negali būti pratęstas dėl atstumo.

*50 straipsnis***Teismo sprendimo dėl apeliacinio skundo ginčijimo tvarka**

Teismo sprendimas dėl skundo gali būti užginčytas tik laikantis procedūros, apie kurią atitinkama valstybė narė pranešė Komisijai pagal 64 straipsnį.

*51 straipsnis***Atsisakymas paskelbti teismo sprendimą vykdytinu ar tokio paskelbimo panaikinimas**

Teismas, kuriam pateiktas apeliacinis skundas pagal 49 arba 50 straipsnį, atsisako paskelbti teismo sprendimą vykdytinu arba tokį paskelbimą atšaukia tik remdamasis vienu iš 37 straipsnyje nurodytų pagrindų. Jis priima sprendimą nedelsdamas.

*52 straipsnis***Proceso sustabdymas**

Teismas, kuriam pateiktas apeliacinis skundas pagal 49 arba 50 straipsnį, remdamasis šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, prašymu sustabdo procesą, jei teismo sprendimo vykdytinumas kilmės valstybėje narėje sustabdytas dėl apeliacinio skundo.

*53 straipsnis***Laikinosios priemonės, įskaitant apsaugos priemones**

1. Jei teismo sprendimas turi būti pripažintas pagal šį skyrių, niekas nekliudo pareiškėjui pagal vykdymo valstybės narės teisę pasinaudoti laikinosiomis priemonėmis, įskaitant apsaugos priemones, nereikalaujant, kad teismo sprendimas būtų paskelbtas vykdytinu pagal 46 straipsnį.
2. Teismo sprendimą paskelbus vykdytinu, įstatymo nustatyta tvarka leidžiama imtis bet kokių apsaugos priemonių.
3. Per laikotarpį, skirtą apeliaciniam skundui dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu pateikti pagal 49 straipsnio 5 dalį, ir kol toks skundas neišnagrinėtas, negalima imtis jokių vykdymo priemonių, išskyrus apsaugos priemones, nukreiptas į šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, turtą.

*54 straipsnis***Dalinis vykdytinumas**

1. Tais atvejais, kai teismo sprendimas buvo priimtas dėl kelių reikalavimų ir jis negali būti paskelbtas vykdytinu visų jų atžvilgiu, teismas arba kompetentinga valdžios institucija paskelbia jį vykdytinu vieno ar kelių šių reikalavimų atžvilgiu.
2. Pareiškėjas gali prašyti, kad vykdytinomis būtų paskelbtos tik tam tikros teismo sprendimo dalys.

55 straipsnis

Teisinė pagalba

Pareiškėjas, kuris kilmės valstybėje narėje pasinaudojo visa ar daline teisine pagalba arba buvo atleistas nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo, turi teisę bet kuriame procese dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu naudotis vykdymo valstybės narės teisėje numatytais palankiausiomis teisinės pagalbos arba atleidimo nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo sąlygomis.

56 straipsnis

Garantijos, įsipareigojimo dokumento ar užstato reikalavimo netaikymas

Iš šalies, kuri vienoje iš valstybių narių kreipiasi dėl kitoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo pripažinimo, vykdytinumo ar vykdymo, negali būti reikalaujama pateikti jokios garantijos, įsipareigojimo dokumento ar užstato, kad ir kaip jie būtų apibūdinti, remiantis tuo, kad ši šalis yra užsienio šalies pilietis, arba tuo, kad jos nuolatinė gyvenamoji vieta arba gyvenamoji vieta nėra vykdymo valstybėje narėje.

57 straipsnis

Mokesčio, rinkliavos ar atlygio netaikymas

Vykdymo valstybėje narėje procese dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu negali būti nustatomas joks mokestis, rinkliava ar atlygis, apskaičiuoti pagal nagrinėjamo klausimo vertę.

V SKYRIUS

AUTENTIŠKI DOKUMENTAI IR TEISMINIAI SUSITARIMAI

58 straipsnis

Autentiškų dokumentų priėmimas

1. Vienoje iš valstybių narių sudarytas autentiškas dokumentas kitoje valstybėje narėje turi tokią pačią įrodomąją galią kaip ir kilmės valstybėje narėje arba kuo panašesnę galią su sąlyga, kad tai akivaizdžiai neprieštarauja atitinkamos valstybės narės viešajai tvarkai (*ordre public*).

Asmuo, pageidaujantis pasinaudoti autentišku dokumentu kitoje valstybėje narėje, gali prašyti valdžios institucijos, kuri sudaro autentišką dokumentą kilmės valstybėje narėje, užpildyti formą, nustatytą laikantis 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros, aprašant įrodomąją galią, kurią autentiškas dokumentas turi kilmės valstybėje narėje.

2. Autentiško dokumento autentiškumas ginčijamas kilmės valstybės narės teismuose, ir sprendimai dėl tokių ieškinių priimami pagal tos valstybės teisę. Užginčytas autentiškas dokumentas kitoje valstybėje narėje neturi jokios įrodomosios galios tol, kol ieškinytis nagrinėjamas kompetentingame teisme.

3. Autentiškame dokumente užfiksuoti teisiniai veiksmai arba teisiniai santykiai ginčijami teismuose, turinčiuose jurisdikciją pagal šį reglamentą, ir sprendimai dėl tokių ieškinių priimami pagal teisę, taikytiną pagal III skyrių. Užginčytas autentiškas dokumentas valstybėje narėje, kuri nėra kilmės valstybė narė, neturi jokios įrodomosios galios užginčyto klausimo atžvilgiu tol, kol ieškinytis nagrinėjamas kompetentingame teisme.

4. Jei proceso rezultatai valstybės narės teisme priklauso nuo to, kaip bus išspręstas nepagrindinis klausimas, susijęs su teisiniais veiksmais arba teisiniais santykiais, užfiksuotais autentiškame dokumente sutuoktinių teisinių režimų klausimais, tas teismas turi jurisdikciją to klausimo atžvilgiu.

59 straipsnis

Autentiškų dokumentų vykdytinumas

1. Autentiškas dokumentas, kuris yra vykdytinas kilmės valstybėje narėje, paskelbiamas vykdytinu kitoje valstybėje narėje bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu 44–57 straipsniuose nustatyta tvarka.
2. Taikant 45 straipsnio 3 dalies b punktą, autentišką dokumentą sudariusi institucija bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu išduoda liudijimą, naudodama formą, nustatytą laikantis 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamiosios procedūros.
3. Teismas, kuriam pateiktas apeliacinis skundas pagal 49 arba 50 straipsnius, atsisako paskelbti dokumentą vykdytinu arba tokį paskelbimą atšaukia tik tuo atveju, jei autentiško dokumento vykdymas akivaizdžiai prieštarauja vykdymo valstybės narės viešajai tvarkai (*ordre public*).

60 straipsnis

Teisminių susitarimų vykdytinumas

1. Teisminiai susitarimai, kurie yra vykdytini kilmės valstybėje narėje, paskelbiami vykdytinais kitoje valstybėje narėje bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu 44–57 straipsniuose nustatyta tvarka.
2. Taikant 45 straipsnio 3 dalies b punktą, susitarimą patvirtinęs teismas arba teismas, kuriame jis buvo sudarytas, bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu išduoda liudijimą, naudodamas formą, nustatytą laikantis 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamiosios procedūros.
3. Teismas, kuriam pateiktas apeliacinis skundas pagal 49 arba 50 straipsnį, atsisako paskelbti teisminį susitarimą vykdytinu arba tokį paskelbimą atšaukia tik tuo atveju, jei teismo susitarimo vykdymas akivaizdžiai prieštarauja vykdymo valstybės narės viešajai tvarkai (*ordre public*).

VI SKYRIUS

BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

61 straipsnis

Legalizavimas ir kiti panašūs formalumai

Šio reglamento kontekste valstybėje narėje išduotų dokumentų nereikia legalizuoti ar jiems taikyti kitų panašių formalumų.

62 straipsnis

Ryšys su esančiomis tarptautinėmis konvencijomis

1. Šis reglamentas nedaro poveikio dvišalių ar daugiašalių konvencijų, kurių šalys šio reglamento arba sprendimo pagal SESV 331 straipsnio 1 dalies antrą arba trečią pastraipą priėmimo metu yra viena ar kelios valstybės narės, taikymui, ir kuris yra susijęs su šiame reglamente reglamentuojamais klausimais, nedarant poveikio valstybių narių įsipareigojimams pagal SESV 351 straipsnį.

2. Nepaisant 1 dalies, santykiuose tarp valstybių narių šis reglamentas turi viršenybę tarp jų sudarytų konvencijų atžvilgiu tiek, kiek šios konvencijos yra susijusios su šiuo reglamentu reglamentuojamais klausimais.

3. Šis reglamentas nekliaudo valstybėms narėms, kurios yra 1931 m. vasario 6 d. Danijos, Suomijos, Islandijos, Norvegijos ir Švedijos konvencijos, kurioje išdėstytos tarptautinės privatinės teisės nuostatos dėl santuokos, įvaikinimo ir globos, patikslintos 2006 m., 1934 m. lapkričio 19 d. Danijos, Suomijos, Islandijos, Norvegijos ir Švedijos konvencijos, apimančios tarptautinės teisės nuostatos dėl paveldėjimo, testamentų ir turto administravimo, patikslintos 2012 m. birželio mėn., ir 1977 m. spalio 11 d. Danijos, Suomijos, Islandijos, Norvegijos ir Švedijos konvencijos dėl teismo sprendimų civilinėse bylose pripažinimo ir vykdymo narės, šias konvencijas taikyti tiek, kiek jose numatytos supaprastintos ir greitesnės teismo sprendimų sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais pripažinimo ir vykdymo procedūros.

63 straipsnis

Informacija, su kuria gali susipažinti visuomenė

Valstybės narės, siekdamos, kad informaciją būtų galima paskelbti viešai per Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose, pateikia Komisijai savo nacionalinės teisės aktų ir procedūrų, susijusių su sutuoktinių turto teisiniais režimais, trumpą santrauką, įskaitant informaciją apie valdžios institucijas, kuri yra kompetentinga sutuoktinių turto teisinių režimų klausimais, rūši ir apie 28 straipsnyje nurodytą poveikį tretiesiems asmenims.

Valstybės narės šią informaciją nuolat atnaujina.

64 straipsnis

Informacija apie kontaktinius duomenis ir procedūras

1. Ne vėliau kaip 2018 m. balandžio 29 d. valstybės narės Komisijai praneša:
 - a) kurių teismų ar valdžios institucijų kompetencijai priklauso nagrinėti prašymus dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu pagal 44 straipsnio 1 dalį ir apeliacinius skundus dėl teismo sprendimų dėl tokių prašymų pagal 49 straipsnio 2 dalį;
 - b) 50 straipsnyje nurodytą teismo sprendimo dėl apeliacinio skundo ginčijimo tvarką.

Valstybės narės informuoja Komisiją apie visus vėlesnius šios informacijos pasikeitimus.

2. Pagal 1 dalį pateiktą informaciją Komisija paskelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, išskyrus 1 dalies a punkte nurodytų teismų ir valdžios institucijų adresus ir kitus kontaktinius duomenis.
3. Visą pagal 1 dalį pateiktą informaciją Komisija viešai paskelbia naudodama visas tinkamas priemones, visų pirma per Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose.

65 straipsnis

Sąrašo su 3 straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija sudarymas ir vėlesnis keitimas

1. Komisija, remdamasi valstybių narių pranešimais, nustato 3 straipsnio 2 dalyje nurodytą kitų institucijų ir teisės specialistų sąrašą.

2. Valstybės narės informuoja Komisiją apie bet kokius vėlesnius tame sąraše esančios informacijos pakeitimus. Komisija atitinkamai pakeičia šį sąrašą.
3. Šį sąrašą ir visus vėlesnius jo pakeitimus Komisija skelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
4. Visą pagal 1 ir 2 dalis pateiktą informaciją Komisija paskelbia viešai naudodama visas kitas tinkamas priemones, visų pirma per Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose.

66 straipsnis

45 straipsnio 3 dalies b punkte ir 58, 59 ir 60 straipsniuose nurodytų liudijimų ir formų nustatymas ir vėlesnis keitimas

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi ir vėliau iš dalies keičiami 45 straipsnio 3 dalies b punkte ir 58, 59 ir 60 straipsniuose nurodyti liudijimai ir formos. Tokie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

67 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

68 straipsnis

Nuostata dėl peržiūros

1. Ne vėliau kaip 2027 m. sausio 29 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui šio reglamento taikymo ataskaitą. Prireikus kartu su ataskaita pateikiami pasiūlymai iš dalies pakeisti šį reglamentą.
2. Ne vėliau kaip 2024 m. sausio 29 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui šio reglamento 9 straipsnio ir 38 straipsnio taikymo ataskaitą. Šioje ataskaitoje visų pirma įvertinama, koku mastu šiais straipsniais buvo užtikrinta teisė kreiptis į teismą.
3. 1 ir 2 dalyse nurodytų ataskaitų tikslais valstybės narės pateikia Komisijai atitinkamą informaciją apie šio reglamento taikymą jų teismuose.

69 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis reglamentas taikomas tik 2019 m. sausio 29 d. arba po jos pradėtam teismo procesui, oficialiai parengtiems ar užregistruotiems autentiškiems dokumentams ir patvirtintiems ar sudarytiems teisiniams susitarimams, atsižvelgiant į 2 ir 3 dalis.
2. Jei kilmės valstybėje narėje procesas buvo pradėtas anksčiau nei 2019 m. sausio 29 d., po tos dienos priimti teismo sprendimai pripažįstami ir vykdomi pagal IV skyrių, jei taikomos jurisdikcijos taisyklės atitinka II skyriuje išdėstytas taisykles.

3. III skyrius taikomas tik tiems sutuoktiniams, kurie santuoką sudarė arba jų turto teisiniam režimui taikytiną teisę nurodė po 2019 m. sausio 29 d.

70 straipsnis

Įsigaliojimas

1. Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
2. Šis reglamentas taikomas tose valstybėse narėse, kurios dalyvauja tvirtesniame bendradarbiavime jurisdikcijos, taikytinos teisės ir teismo sprendimų dėl tarptautinių porų turtinių režimų, kurie apima sutuoktinių turto teisinius režimus ir registruotų partnerysčių turtines pasekmes, kaip nurodyta Sprendime (ES) 2016/954.

Jis taikomas nuo 2019 m. sausio 29 d., išskyrus 63 ir 64 straipsnius, kurie taikomi nuo 2018 m. balandžio 29 d., ir 65, 66 ir 67 straipsnius, kurie taikomi nuo 2016 m. liepos 29 d. Toms dalyvaujančioms valstybėms narėms, kurios dalyvauja tvirtesniame bendradarbiavime pagal sprendimą, priimtą vadovaujantis SESV 331 straipsnio 1 dalies antra arba trečia pastraipa, šis reglamentas taikomas nuo atitinkamame sprendime nurodytos datos.

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas dalyvaujančiose valstybėse narėse.

Priimta Liuksemburge 2016 m. birželio 24 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
A.G. KOENDERS